

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 88. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167182008336/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

paa en uredelig Maade og ved andre Menneskers Ulykke, kunde ikke være langvarig. Han fandt vel denne Sætning be-
styrket ved sit eget Exempel, men kunde dog ikke overtale sig til at antage den som en almindelig og utvibelig Sats, siden han kjendte adskillige, der havde erhvervet sig hele Tonder Guld paa en uredelig Maade og ved at udnye Kæsten, og dog havde disse Folt, ja Børnene efter dem, nydt Frugterne af denne Glib. Men en anden Sats troede han nu af egen Erfarenhed tillige med den Kundskab, han havde om Verden, at kunne anse som et Axioma, den nemlig: at det er hans fattige Folt eller ulykkelige, der kan have Samvittigheds Mindelser; thi i hine Bel-
stænds Dage havde han aldrig set nogen indvortes Veksel eller suer sine Handlinger, som derimod nu i hans Ulykke begyndte at forurolige ham saa heftig, at han endog kritiseredes til at vilde forføre sine Dage. Men han betænkte, at han endnu havde to Rigsdaler i Lommen, og da alle Mennesker vare hans Hjæder, saa kunde han umuligen overtale sig til at efterlade sine Hjæder det ringeste Arvegodts.

Vin glæder Hjærterne; det vidste min Herre, og for at igjæntage denne Kuv, som han saa ofte havde brugt, gik han ind i en Kro og begjærede en Flaske Vin, som strax blev ham bragt. Han traf Hyster paa Næsen ved det første Glas, han smagte, og spurgte Kromanden, om han havde i Sinde at dræbe ham med sin forgiftige Vin? Kromanden paastrød, at Vinen var upaaskelig, at det som fornemmere Folt i hans Hus, end min Herre var, og at de aldrig havde vraget hans Vin; at han nylig havde faaet den fra Kjøbenhavn; at hans Vintapper var lige saa ærlig og brau en Mand som han selv; og at det overalt stod Hr. N. frit for at levne saa meget i Glasfen, som han behagede, hvilket alle honette Folt plejede at gjøre i hans Hus.

Hr. N., der ofte havde haft den Lykke at konfiskere Vine, vidste meget vel, hvorledes den ægte Bordeaux Vin falder paa Tungen; han forstyrede derfor, at han var en Mand, der

ikke saa let kunde bedrages med saadant opjucurt Løj; at han tydelig kunde se Nottefrugt eller andet Djævelskab paa Vandet af Glasjet, og at saadan Vin var den forligte Gift, fordi den dræbte langsomt. Kromanden vilde ikke indlade sig i vidtloftig Disput i denne Materie, men sagde, at han aldrig tvang nogen til at drikke i hans Hus, hvilket hans Samvittighed ikke tillod ham, men at man maatte betale alt, hvad man forlangte, enten man saa behagede at fortære det eller ej. Jeg har siden befundet, at Kromanden virkelig ikke havde opblandet sin Vin med andet end med noget uskyldig rent Vand, som kan meget velmenende fatte til, for at hans Gjæster, i Fald de skulde komme til en eller anden Ulykke, efter at de havde forladt hans Hus, ikke skulde have antagelige Grunde til at beskylde enten ham eller hans Vin for en saadan ukyffelig Hændelse.

Min Herre, hvis Samvittighed ikke tillod ham at skænke Kromanden noget, besluttede nu at tømme sin Flaske; og da han havde besluttet at dø, og han med rette ansaa Vinen for en Gift, saa troede han, at han tillige opfyldte sine Pligter imod sig selv, naar han valgte den behageligste Dødsmaade.

Det interede mig inderlig saaledes at erfare, hvorledes enkelte Mennesker af Gjerrighed eller andre Besværgsunde lade sig forlede til at forgifte deres Medmenneskers Liv og lade dem drikke Døden, under det de tænke at ovmuntre sig. Jeg er ikke bevandret i Stats-Regjerings Styret, og ved altsaa ikke, om der i Staten findes nogen Mand, hvis Pligt det er at have Opfigt hermed. Saa meget véd jeg, at der burde være en saadan Mand, og at denne Mand maatte være redelig, uegennyttig, menneskesjærlig og ikke magelig; det er at sige: han maatte ikke lade Vintapperne bringe Vinen hjem i hans Hus for der at prøve den. Foruden disse Sjæls-Egenskaber maatte han endnu have en og anden legemlig Egenskab, for Exempel: han maatte ingenlunde mangle Brugen af den i hans Embede saa uundværlige Sans, Smagen. Man vil vel undres over, om jeg endog foreslog, at en Mand, der an-
søgte dette Embede, burde tydeligen broise, at han havde denne